

РОЖИЩЕНСЬКИЙ КРАЙ ПІД ЧАС ФРАНКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ 1812 РОКУ

Волинь була єдиною українською територією, в межах якої велися активні військові дії періоду франко-російської війни 1812 року, тому хоча б часткова історична реконструкція подій того часу є актуальною для сучасних досліджень періоду «нашесть армії дванадесяти мов». Свою сторінку в історії «грози дванадцятого року» має і Рожищенський край, що став ареною запеклих бойових сутичок.

На сьогодні не створено жодної наукової роботи, де б комплексно розглядалися військові дії на території Волинської губернії під час війни 1812 року. Відповідно, участь населених пунктів Рожищенщини в часи франко-російського протистояння ще не була об'єктом самостійного історичного дослідження. Окремі відомості з окресленої проблематики можна знайти у праці радянського історика Б. С. Абаліхіна «Отечественная война 1812 года на Юго-Западе России» [2], цікава інформація присутня в роботах львівського дослідника наполеонівської епохи В. В. Ададунова [3] та російського військового історика А. І. Михайлевського-Данилевського [5]. Однак найбільш цінними при розгляді проблеми участі Рожищенського краю у подіях 1812 р. є збірка документів з особистої канцелярії генерала О. П. Тормасова [4] – головнокомандувача 3-ї Обсерваційної армії, що брала безпосередню участь у боях на Волині, щоденник учасника бойових дій в межах «волинського театру» війни 1812 року – генерала В. В. Вяземського [1] та уривки із праці австрійського дослідника Вільгельма фон Геблера [6], перекладені та опубліковані в одному із випусків львівського мілітарного журналу «Цитаделя».

На відміну від більшості волинських земель, Рожищенський край відносно слабо відреагував на події, пов'язані із початком франко-російської війни 1812 року. Сьогодні відомо лише про місця точкової дислокації російських військ в межах регіону – так, станом на 14 червня у селі Романів розташовувалась 9-та батарейна рота, а у містечку Рожище перебували 10-й і 38-й єгерські полки [4, с. 109], що входили до складу 3-ї Обсерваційної армії під командування генерала О. П. Тормасова.

Кардинальні зміни у житті регіону відбулися у серпні 1812 року, коли російські війська, після серії дошкульних поразок поблизу села Піддубно (30 липня [11 серпня]) та під містечком Городечна (31 липня [12 серпня]) від австро-саксонських корпусів Карла Шварценберга і Жана Рен'є, відступали з території Гродненщини (де 3-я Обсерваційна армія, в силу цілої серії тактико-стратегічних прорахунків свого командування, втратила чудовий шанс завдати потужного удару по флангах «Великої армії» Наполеона). Одним із центральних об'єктів в ході російської ретиради по території Волинської губернії було містечко Рожище, де протягом короткого терміну була сконцентрована велика кількість солдат. П'ятнадцятого (двадцять сьомого) серпня у Рожище прибув загін генерал-майора князя М. М. Хованського (чотири зведені гренадерські батальйони, 34-та батарейна рота); загін генерал-майора князя Н. Г. Щербатова (Тамбовський і Дніпровський піхотні полки, 18-та батарейна рота); загін генерал-майора Ф. В. Назімова (Козловський та Куринський піхотні полки, 15-та батарейна рота); загін генерал-полковника Є. Є. Удома (Нашебурський та Якутський піхотні полки, 38-й єгерський полк, один батальйон Апшеронського піхотного полку, 9-та батарейна рота); загін генерал-майора князя В. В. Вяземського (Тверський драгунський та 13-й єгерський полки, рота кавалерійської артилерії під командуванням майора Арнольда) [4, с. 209]. Вище згадані бойові підрозділи простояли поблизу містечка менше доби і в ніч на 16 (28) серпня вирушили у напрямку м. Луцька.

Замінити відступаючі частини 3-ї Обсерваційної армії у Рожищі мав генерал Є. І. Чапліц, який прикривав російську ретираду своїм ар'єргардом (Павлоградський гусарський, Таганрозький драгунський, Коливанський піхотний, 28-й єгерський полки та один батальйон Лубенського гусарського полку [5, с. 314]) на ковельському напрямі. Усвідомлюючи неможливість тривалого стримування австро-саксонського наступу, Єфим Ігнатович особливу увагу у своїх депешах на ім'я О. П. Тормасова приділяв необхідності максимально швидкого знищення місцевих мостів і переправ, що мало затримати просування наполеонівських сил по території Волині: «Мосты на первых порах надобно совершенно истребить. Прикажете приготовить городничему все нужное к попалению [в Ковелі], равно как и в Рожищах, где будет нужно сильной команды и способов к его разорению, а успеть без приготовления нельзя будет. То ваше превосходительство оставьте все то, что нужно» [4, с. 391]. Аргументуючи своє прохання тим, що «истребления сего одного моста [у Рожищах] и Ковельскаго доставляют большия выгоды армии» [4, с. 393], генерал Чапліц 17 (29) серпня прибув до Рожищ.

Ознайомившись із ситуацією на місцевості, Чапліц писав головнокомандуючому 3-ї Обсерваційної

армії: «Прежде нежели с местоположением Рожищ я ознакомился, я полагал, что в нем можно будет удержать неприятеля с пользою для армии, расположив себя по эту сторону реки, имея мост сзади себя. Я думал, что постройка *tetedepont*» [у перекладі з французької «*tete-de-pont*» означає фортифікаційне укріплення на ворожому березі річки для захисту мосту або переправи], заручу свободною сьмью ретираду, без большой потери людей. Но теперь вижу, что никоим образом, как я думал и ваше высокопревосходительство видеть сами могли, обозря взглядом сие место, что в Рожищах нельзя легкими войсками ограждать армию, имея пехоту на той стороне. По моему суждению, там лучше скорить переправу оному, нежели удерживаться на сей стороне и рисковать на переправе потерять часть большую людей, а, может быть, и артиллерию, ибо неприятель, заняв высоты, меня огнем пушечным истребить может, по своей воле, не опасаясь от меня никакого вреда. Я понимаю весьма, что выигрыш времени нужным есть для армии, но присемь и полагаю, что истребление части, которая не будет в состоянии сделать вред неприятелю, принесет последствия неприятныя» [4, с. 396]. Таким чином, 17 (29) серпня містечко Рожище було покинуте російськими військами, які паралельно знищили місцевий міст через р. Стир. Залишені позиції росіян під Рожищем зайняли австрійські солдати з дивізії генерала Фрейліха [6, с. 23].

Про подальшу участь Рожищенського краю у війні 1812 року можна дізнатись із чисельних рапортів вже згаданого генерала Чапліца, який із граничною скрупульозністю звітував своєму командуванню про всі події, що відбувалися в регіоні. Відомо, що після знищення рожищенської переправи росіяни облаштували свій табір між селами Жидичин і Кульчин, залишивши навпроти Рожищ батальйон єгерів та один драгунський полк «для замечания движений неприятельских» [4, с. 398]. Відсутність великих військових підрозділів на окресленій ділянці фронту була продиктована як мінімум одним важливим фактором, який і озвучив генерал Чапліц: «Так как в лесу, около Рожищ, никаких ресурсов нету ни для лошадей, ни для людей, то я должен и на сие иметь внимание. А сие последнее будет самым тяжелым поворотом, ежели помощи не будет, ибо негде достать сена и даже соломы близко» [4, с. 399].

Оборону прирожищенських позицій росіянам полегшувала сама природа – за свідченням В. В. Вяземського, «никогда не разливались летом и даже весною реки, как они теперь в сем краю разлиты» [1, с. 218]. Навряд чи австро-саксонські війська, погано орієнтуючись у незнайомій місцевості та відчуваючи гострий брак у понтонах й інженерному спорядженні, могли вдатись до рішучих спроб форсування Стиря. У той же час, свої труднощі у контролюванні даної території були й у росіян – вже згадуваний князь Вяземський зазначав, що «военная позиция наша хороша довольно, но правой фланг по причине длинного лесу от самых Рожищ и много выходящих из него дорог требует большого внимания и занятия сего леса большим отрядом» [1, с. 219]. Саме достатньо велика протяжність власних оборонних позицій змусила генерала Чапліца розконцентрувати свої сили вздовж Стиря від Рожищ аж до Луцька.

Єфим Чапліц, не зважаючи на всю складність свого становища (російському командирі елементарно не вистачало вояків для виконання оперативних завдань), зумів у максимально короткі терміни налагодити чітку систему контролю над лівим берегом р. Стир й організував постійно діючу розвідку ворожих позицій. Так, 19 (31) серпня генерал писав: «В Рожищах, вчера в ночи, показалось на гребли четыре только человека, которые внимательно осматривали мост. Думать надобно, что неприятельские, ибо вдруг все повернули назад в местечко, хотя потемной ночи нельзя было заметить, военные ли то были или жители» [4, с. 398]. Скоріше за все, ситуація в районі Рожищ не характеризувалась надзвичайною активністю, оскільки наступні рапорти Є. І. Чапліца на ім'я генерала Тормасова не містили інформації про наступальні наміри супротивника – 21 серпня (2 вересня) Єфим Іванович зазначав: «С постов всех я получаю рапорты и все никакого примечания не сделали, кроме что в Рожищах большая тишина и на ночь, вместо конных, патрули пешия были выставлены. Сверх сего, вблизи в деревне показался эскадрон, который потянулся вверх по реке» [4, с. 403].

Інертність австрійців, які намагалися не форсувати події, була абсолютно не зрозумілою для російського командування, що змушувало останніх посилити розвідку ворожих позицій. Що цікаво, збором оперативної інформації займалися не кадрові російські військовики, а звичайні місцеві жителі. Двадцять другого серпня (четвертого вересня) підполковник 28-го єгерського полку Тандерфельд писав генералу Чапліцу: «По повелению моему, вчерашняго числа посланный был крестьянин в Рожищи, для узнания о неприятельских покушениях, в рассуждении переправы и много ль войска расположено около местечка. В Рожищи слышно, что неприятельские войска потянулись к Бродам, со всею артиллерией и как по Стири все мосты сожжены, то они намерены перейти у Бродов сухою границею. И тысяч до двух, третьяго дня и вчера пошли к местечку Сокуль, вниз по Стири. Сколько ж осталось теперь неприятеля за Рожищами, в лесу неизвестно, по причине той, что ни одной души в тот лес не пушают. А полагают жители, что мало кавалерии и часть єгерей, которых невидно в местечке, а только одни гусары

на пикетах. Да прошлую ночь слышна была рубка лесу в том месте, где неприятель стоит, которую рубку в местечке слышали. Но мужиков на ту работу не употребляют ни души» [4, с. 405]. Саме підполковник Тандерфельд виявив перші ознаки активізації австрійців в районі Рожища, коли 25 серпня (6 вересня) «позади Рожищ, по опушке леса, кавалерия неприятельская до двух тысяч, с конвойной артиллерией имея более ста фур сена, потянулась по дороге Луцкой; а в местечке Рожищах и на других постах поставлены вместо егерей кавалеристы» [4, с. 408]. Рух ворожих підрозділів підтвердив і сам Чапліц, який 26 серпня (7 вересня) повідомляв генерала Тормасова про те, що «у неприятеля позади Рожищ около леса великая и протяжная пыль была, которая протянулась вверх по Стыри, но ночь помешала распознать движение» [4, с. 409].

З'ясувати причини раптового маневрування австрійців Чапліц вирішив перевіреним способом – заславши у Рожище «селянина-розвідника». «Посланный от нас житель, который два дня был задержан и содержался в Переспе» [4, с. 410] 27 серпня (8 вересня) приніс важливу інформацію росіянам про те, що в Переспі «он видел два полка гусар венгерских и пехоту венгерскую и до двадцати орудий; около Рожищ часть пехоты и конницы» [4, с. 410]. Згадка ж селянина про те, що «они [австрійці] ожидают си курсу [підкріплення]» [4, с. 411] змусила Чапліца збільшити контроль за побережжям Стиря і посилити розвідку на підконтрольній ворогу території.

Двадцять дев'ятого серпня (десятого вересня) Чапліц писав Тормасову: «Сегодня возвратился посланный тому назад пять дней шпион, который объявил, что за Рожищами находится около лесу часть кавалерии пехоты с 12-ю пушками. В Переспе тоже некоторая часть и в Свидниках, где его водили и содержали» [4, с. 412]. Подібні зауваження про збільшення військового контингенту австрійців у Рожищі були присутні й у подальших рапортах Чапліца – 1 (13) вересня він зауважував, що «вчерашняго числа в Рожищах примечено, что прибавилось их егерей на всех пикетах и к вечеру расхаживали по берегу» [4, с. 412], а 4 (16) вересня черговий таємний агент доніс: «В Переспе их [австрійців] большая часть армии теперь. Все реквизиции, которые собираются со всех мест по берегу Стыри и всех деревень, даже из Владимирской дороги, а именно с имени Чарнецкой, свозят в Переспу, что подводы с овсом и другими припасами тотчас отпускаются, но с сеном только отпускают те, которые опоражниваются, а прочия остаются. Сие известие доказывает, что они имеются в готовности, на случай движения, какого либо ни есть. В Переспе лагерем стоят пехота и кавалерия. Пушек довольно» [4, с. 414].

Однак, як показав час, демонстративно приготування до наступу виявились провокацією австрійців, які насправді не планували розпочинати повномасштабний наступ, а лише намагались з'ясувати рівень бойової готовності російських військ. Щоправда, австрійці провели часткове перегрупування власних сил – специфічний волинський клімат із своєю надмірною вологістю став серйозною проблемою для командування наполеонівських союзників, оскільки «погані, нездорові і заболочені бівуаки вкрай негативно впливали на і без того змарнілих солдат, внаслідок чого число хворих було доведено до надто високої позначки» [3, с. 39]. У ході територіальної ротації австрійських підрозділів військами авангарду на дистанції від Рожища до Колок тепер командував полковник Зуден, Рожище утримував 7-й егерський батальйон майора Вараждинського та прикордонний батальйон Кройцера, а генерал Фрейліх з більшою частиною своїх військ, гусарськими полками Кайзера, Блянкенштайна і Кінмаєра знаходився біля містечка Береськ і спостерігав за дорогою на Луцьк [6, с. 27].

Зміни у розташуванні австрійських військ не надто вплинули на загальну оперативну ситуацію в межах Рожищенщини – тут знову запанував режим відносного спокою. Перші серйозні відомості про ситуацію в регіоні росіяни отримали 7 (19) вересня, про що генерал Чапліц інформував О. П. Тормасова: «В Рожищи, в сию ночь пушечная пальба у неприятеля произведена была по случаю прибытия к ним какого то генерала из Варшавы, к командованию войск. Провиант собирают с жителей с каждого двора по три четверика жита и по два четверика овса. Жито мелют на мельницах и отправляют на подводах, часть к Владимиру, к Локачам и к Ковелю. Войска расположены по дороге к Переспе: под Рожищами два полка пехоты и один кавалерии, два полка пешие в Переспе и два – в Козине. Жители на той стороне без билета теперь никуда не могут идти, а должны брать билеты от их начальства» [4, с. 415].

Згадки про жорсткий окупаційний режим на території Рожищенського краю мали під собою цілком реальну основу – за численними свідченнями сучасників, австрійці часто вдавались до жорстокого поводження із простим населенням, частими були й випадки побоїв та відвертого грабінництва. Можна з впевненістю констатувати наступні моменти стосовно життя Рожищенського краю в умовах окупації наполеонівськими військами: регіон покинули усі російські поміщики та прихильні до російського самодержавства заможні приватні особи (за винятком хіба що православного духовенства, яке у той час було чи не єдиним провідником антинаполеонівської боротьби на захоплених союзниками Бонапарта

територіях); місцеве єврейське населення, скоріше за все, зайняло стримано-нейтральну позицію по відношенню до «новоприбулих гостей» (спогади сучасників волинських подій франко-російської війни 1812 року переконливо свідчать про відсутність частих випадків співробітництва євреїв із наполеонівськими військами – далі торгівельних контактів, як правило, справа не йшла); просте ж населення сприймало прихід нового контингенту військ крізь призму можливості завдання потенційної шкоди власному господарству, що часто поєднувалось також із побоюванням за власне життя (ховаючись від нестерпних поборів та частих грабунків, більшість волинян втікали до навколишніх лісів, створюючи імпровізовані загони народної самооборони, які нападали на невеликі загони наполеонівських військ). Масове вилучення продовольства, грабунки і побої, фактичне знищення врожаїв, руйнування будинків у ході бойових дій і тактика «спаленої землі» (яку спочатку частково використовували відступаючі частини росіян, а пізніше – і союзники Бонапарта) – ось лише короткий перелік тих страждань, які принесло простому населенню тогочасне франко-російське протистояння.

Прибуття на Волинь Дунайської армії адмірала П. В. Чичагова в перших числах вересня 1812 р. кардинально змінило стратегічну ситуацію в регіоні – росіяни отримали чисельну перевагу над супротивником, що створювало чудові перспективи для звільнення Волині від наполеонівських військ.

Вивчаючи можливість переправи через р. Стир і подальше звільнення Рожищенщини, генерал Чапліц вкотре посилив розвідку ворожих позицій. Так, 11 (23) вересня, «по полученным известиям чрез одного шляхтича котораго захватили близь селения Шепеля» [4, с. 350], росіянам стало відомо, що «отряд Цесарский под командой генерала Фримонта, стоит между деревень Уляники и Оздянише и расположен лагерем за рекой Ставь и пикеты стоят также за оной речкой; в селении Переспе, по дороге к Рожищу, стоит другой лагерь Цесарский, под командой генерала Фрейлиха» [351]. Користуючись отриманими розвідданими, у ніч на 12 (24) вересня російські війська форсували Стир і атакували австрійські позиції. На ранок 12 (24) вересня Рожище було звільнено від наполеонівських військ, про що можна дізнатись із рапорту Є. І. Чапліца генералу Тормасову: «Сейчас с передовых моих постов получил рапорты, что местечко Рожищи заняли. Оттуда неприятель ретировался в Переспу, и подполковник Барабанщиков преследует их в самую Переспу, и что за сим случится, буду иметь честь донести. Полковник Серпуховскаго драгунскаго полка шеф Жевахов командующий передовыми, смотрит за неприятелем, и как только с Переспы заметит движение, будет их преследовать» [4, с. 419]. Російський наступ взагалі був дуже динамічним – того ж 12 (24) вересня «подполковник Барабанщиков занял Тростянки, также и селение Козенцы» [4, с. 420], а надвечір «казаки после сильной перестрелки гусар Бланкенштейна полка, вошли в Козин, около Переспы, куда наши и преследовали, но выстрелами пушек остановлены были» [4, с. 420]. З'явилися перші відомості про фінальне розташування австрійців в регіоні: «Австрийския войска расположены были: в Переспе – авангард, под командою Фрейлиха, у котораго было 6000; в Уляниках стоял генерал Фримон, который имел четыре полка» [5, с. 332].

Станом на 13 (25) серпня головні сили генерала Чапліца розташувались у с. Сирники, в той час як його передові пікети були розставлені поблизу Козина. Головний напрям подальшого руху росіян пролягав через с. Переспу, де російське командування очікувало зустріти рішучий спротив з боку австрійців. Остерігаючись тривалої затримки свого наступу, керівництво 3-ї Обсерваційної та Дунайської армії вирішило провести перегрупування військ у районі Рожища – у самому містечку один ескадрон Серпухівського драгунського полку і 50 козаків були замінені на два ескадрони Тираспольського драгунського полку і сотню козаків під загальним керівництвом генерал-майора Мещерінова [4, с. 464].

Упевнившись у надійності свого тилу, Є. І. Чапліц 13 (25) вересня підійшов до с. Переспа, де несподівано для себе не виявив ворога – як виявилось, «неприятель ночью из Переспы ретировался, сжегши там мост» [420]. Не зважаючи на іронічне зауваження Чапліца про те, що «неприятель умеет жечь лучше нашего мосты» [4, с. 421] і послідує зізнання головнокомандуючому про те, що «везде найду большую остановку в переправе ибо все мосты везде истреблены и даже самые маленькие» [4, с. 423], російські війська продовжили свій наступ, навіть зумівши переправити на лівий берег р. Лютицідев'ять козаків під командуванням підполковника Барабанщикова [4, с. 421]. Доля подальшого просування російських військ по території Рожищенського краю на сьогодні невідома – скоріше за все, більшість населених пунктів регіону були звільнені від наполеонівських військ без особливого спротиву зі сторони останніх.

Станом на 14 (26) вересня з'явилась і перша інформація про російські трофеї – генерал-майор Ламберт, що діяв у районі с. Дмитрівка, сповістив генерала Тормасова про захоплення «пленных шесть рядовых и одного маркитанта» [4, с. 348], окремо зазначивши, «что из числа их находятся два человека драгунскаго Цесарскаго полка Рикске, принадлежащие к армии генерала Фримонта» [4, с. 353]. Про свої

«дивіденди» від наступу 15 (27) вересня звітував і Єфим Чапліц: «Пленных я от правил четырех – в Луцк, двух передал в Рожищи» [4, с. 422]. Особливої уваги заслуговує згадка генерала Чапліца про стан рожищенських земель після трьохтижневої окупації: «По дороге недостаток и приметно, что неприятель побыл довольно время» [2, с. 17]. В тон Чапліцувторив і князь Вяземський: «Земли здесь совершенно разорены, край совсем опустошен. По большой дороге кое-где – жилой дом» [1, с. 221]. Рожищенський край заплатив дорогу ціну за свою участь у війні 1812 року.

На сьогодні про участь населених пунктів Рожищенщини у «грозі дванадцятого року» нагадують 8 курганів поблизу с. Башова, насипаних в пам'ять про перемогу Російської імперії у протистоянні із наполеонівською Францією, та урочище «Французи» поблизу с. Кременець, де колись було невелике кладовище вбитих французьких вояків і стояв курган у пам'ять про події війни 1812 року. Залишається сподіватись, що «наполеонівська» сторінка з історії Рожищенського краю не залишиться поза увагою сучасників.

1. 1812 год. Военные дневники. [Под.ред. А. Г. Тартаковского]. – М.: Советская Россия, 1990. – 464 с.

2. Абалихин, Б. С. Отечественная война 1812 года на Юго-Западе России / Б.С.Абалихин. – Волгоград: ВГПИ, 1987. – 104 с

3. Ададуров В. В. Діяльність французького командування щодо організації наступальної операції сьомого корпусу «Великої армії» у Волині під час війни 1812 р. / В. В. Ададуров. // Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету Волинського державного університету імені Л. Українки. – Луцьк: ВДУ, 2007. – №12. – С. 36–45.

4. Ахлестышев Д. П. Двенадцатый год. Исторические документы собственной канцелярии главнокомандующего 3-ю Западной армией ген. от кавалерии А. П. Тормасова / Д. П. Ахлестышев. – СПб.: Тип. М. М. Стасюлевича, 1912. – 722 с.

5. Михайловский-Данилевский А. И. Описание Отечественной войны 1812 года: В 4 ч. / А. И. Михайловский-Данилевский. — СПб.: Тип. Штаба Отдельного Корпуса Внутренней Стражи, 1843. – Ч. 2. – 415 с.

6. Цитаделя: Львівський мілітарний альманах [Під ред. О. Фешиця, О. Дедика та ін.]. – Львів: Астролябія, 2012. – Ч. 1 (7). – 124 с.

Протоієрей Микола ЦАП (Луцьк)

ІКОНА БОГОРОДИЦІ ЛУЦЬКОГО ДОМІНІКАНСЬКОГО МОНАСТІРЯ: ІСТОРІЯ ТА ЇЇ КОРОНАЦІЯ

В кінці XVI-XVIII століть на теренах західноукраїнських земель серед шанованих образів Матері Божої, особливе місце займала ікона Богородиці Луцького домініканського монастиря. Вона була копією древнього образу з римської базиліки Sancta Maria Maggiore (покровителька римлян), а на землях Речі Посполитої – як Мати Божа Сніжна. Ця ікона, згідно середньовічних переказів була оригіналом Одігітрії, яку написав св. ап. і євангелист Лука. Кондаков Н. П. стверджує, що між VI-IX століттями у Римі дійсно шанувався один чудотворний образ Богородиці і його слава та велич були перенесені на ікону у церкві Марії Маджоре. Він називає римську ікону Богородиці «пам'яткою кращих часів грецького мистецтва, скоріше за все XI або кінця X-го століття... ще у глибокій давнині прославленого чудотворіннями, ставши оригіналом для списків грецької Одігітрії» [4, с. 172]

Луцький домініканський монастир виявився не єдиним осідком, до якого потрапила копія римської реліквії. До поширення її культу особливо долучились католицькі ордени домінікан, кармелітів та єзуїтів, які вважали її своєю опікункою. У XVII ст. до них долучаються уніати, пропагуючи культ Римської на території України і Білорусії.

Ікона Римської шанувалась католиками і православними, як правило, під іменем тієї місцевості, у якій вона прославилась чудесами. Як приклад, можна назвати чудотворні ікони Луцьку, Бердичівську, Летичівську, Барську, Тернопільську і інші, які мають спільну іконографічну основу – образ Римської Богородиці [1, с. 62].

Списки ікон з церкви Марії Маджоре в древності майже відсутні і з'являються вперше у XIV ст. спочатку в Італії, а згодом і на Сході. При папі Пієві V на прохання міланського архієпископа Карла Боромеуса і Франциска Борджиа були намальовані п'ять копій відомої ікони. Одна з них папою Климентом VIII була подарована луцькому єпископу Бернардові Мацейовському (1548-1608), який повернувшись до Луцька у 1598 р. передав ікону домініканському монастирю. Ікона зайняла важливе місце у діяльності